

SLOVENSKI NAROD

Izšla vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petk a Din 2.— do 100 vrst Din 2.50. od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati petk vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« večja mesečno v Jugoslaviji Din 12, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo

Ljubljana, Knaflcova ul. 5

Telefon št. 3123, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg 8. —

NOVOMESTO, Ljubljanska cesta, tel. št. 26.

Račun pri pošti. Ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351

CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.

JESENICE, Ob kolodvoru 101. —

ANGLIJA O EVROPSKI UNIJI

Evropska unija naj bi ne bila naperjena proti drugim kontinentom in naj bi bila v skladu z nameni Društva narodov

London, 18. julija. AA. Odgovor angleške vlade na spomenico francoske vlade o ustanovitvi evropske zveze pravi, da so francoski predlogi tako obširni in važni, da jih je treba skrbno proučiti v posvetovanju z dragimi državami britanskega imperija. Čeprav je angleška vlada zahtevala, naj ji dominijoni odgovorijo do 16. julija, je kljub temu poslala svoj odgovor, ker smatra francoske predloge za preliminarne. Kakor znan, je glavni namen francoske spomenice odvrniti pozornost evropskih narodov od minulih sovražnosti in konfliktov interesov ter obrniti njihovo pozornost na važnejše probleme skupnega interesa, kar naj pospeši ožje sodelovanje med evropskimi narodi in vladami ter ojači varnost proti ponovni evropski vojni. Angleški odgovor izraža popolno simpatijo do tega cilja in upanje, da bo francoska iniciativa uspešna in pripomaga k boljšemu razumevanju med evropskimi narodi, vodila k večjemu medsebojnemu zaupanju njihovih vlad in zmanjšala ovire v mednarodni trgovini ter v gospodarskem sodelovanju. Odgovor naglašja tudi mnenje, da je tesnejše sodelovanje med evropskimi narodi iz gospodarskih ozirov nujno.

Ker francoska vlada priznava, da bosta neodvisnost in narodna suverenost vsake države respektirana in da bodo priznane tudi posebne vezi, ki vežejo neke skupine narodov, morejo politične oblasti mnogo storiti za gospodarsko sodelovanje. Glede na politično akcijo se angleška vlada strinja s predlogom spomenice, naj se združijo go-

spodarske in politične oblasti. Odgovor nadaljuje, da vidi angleška vlada v metodah, ki jih predlaga francoska vlada večje težave za realizacijo omenjenega cilja.

Angleška vlada meni, da izčrpno proučevanje ne bo pokazalo potrebe po ustanovitvi novih in neodvisnih mednarodnih ustanov. Francoska spomenica predlaga ustanovitev nove evropske konference in izvršnega odbora ter celo novega evropskega tajništva. Te ustanove ne bi v nikakem primeru črpale svoje avtoritete iz statuta Društva narodov ali iz 13. člena versailleske pogodbe. Angleška vlada meni, da bi ustanovitve neodvisne evropske zveze, ki jo predlaga francoska spomenica, ustvarila napetost in sovražnost med različnimi kontinenti, kar je treba v splošnem interesu preprečiti in zmanjšati. Nadalje je mnenja, da je bistvenega pomena za tesnejše evropsko sodelovanje, če se pri tem prepreči zapostavljanje vsakega drugega kontinenta, ker se ne sme spravljati v nevarnost širših evropskih in svetovnih interesov. V zvezi s tem bo francoski vladi jasno, da se mora angleška vlada, ki je član britanske skupnosti narodov, ozirati na ta izreden položaj. Po mnenju angleške vlade bi se dosegel cilj, ki ga ima francoska vlada v mislih, s tem, da se spravi predlogi francoske spomenice v popoln sklad s statutom Društva narodov. Varšavska zdravstvena konferenca l. 1929, ter obnova Madžarske in Avstrije dokazujejo, da je Društvo narodov rešilo že dokaj težav evropskega interesa. Angleška vlada je zato prepričana, da je zmožna ustanovi-

tev evropskih odborov, skupščine in sveta za tesnejše sodelovanje evropskih narodov, ne da bi se pri tem ustvaril nov sistem, ki bi vseboval mnoge nevarnosti.

Angleški odgovor izraža končno mnenje, da je potrebna odkrita razprava o teh vprašanjih med prizadetimi vladami, ker se tičejo ta vprašanja ne samo evropskih vlad, temveč vseh članov Društva narodov. Naposled izraža angleški odgovor upanje, da bo francoska vlada privolila, naj se razpravlja o njeni spomenici na prihodnji skupščini Društva narodov.

Rim, 18. julija. AA. Angleški odgovor na Briandovo spomenico o federaciji evropskih držav je dokaj hladen, čeprav izjavlja angleška vlada, da simpatizira z načrtom. Odgovor angleške vlade smatra, da ni potrebe, o ustanovitvi nove mednarodne institucije.

Portugalski odgovor na Briandovo spomenico

Lizbona, 18. julija. AA. Minister za zunanje zadeve je izjavil, da je portugalska vlada izročila poslaniku Francije svoj odgovor na Briandovo spomenico o evropski uniji 12. julija. Portugalska vlada sprejema načelo intimnega sodelovanja med evropskimi državami, vendar želi obenem naj bi veljaba Društva narodov ne bila ohranjena. Težave bodo nadalje nastale v vprašanju kolonij. Pakt o uniji evropskih držav naposled ne sme motiti obstoječih odnošajev z Brazilijo in dosedanjimi pakti z drugimi državami morajo še nadalje obveljati.

Pogajanja z Gandhijem

Indijski podkralj je poslal k Gandhiju posredovalca, da bi opustil svojo propagando za državljansko neposlušnost

London, 18. julija. Indijski podkralj je dovolil Teju Sapriju in Jajakarju, da posetita Gandhija, Motilala Nehruja in Javaharlala Nehruja, ki so v zaporu zaradi protiangelske propagande. Oba bosta skušala pregovoriti Gandhija in njegove tovariše, naj se pomirijo z Anglijo in opuste nadaljno propagando za državljansko neposlušnost.

Indijski podkralj je ponovno izjavil, da želi angleška vlada priznati Indiji pod nekimi pogoji samoupravo.

Bombay, 18. julija. Zaradi dovoljenja indijskega podkralja, da posetijo nekateri angleški politiki Gandhija in ga pregovore, naj opusti svoje sovražno stališče do Anglije, je nastal v indijskem političnem življenju zanimiv položaj.

Sir Frederick Sykes, ki je guverner bombajskega okraja, je izjavil, da je nesmiselno pogajati se z ljudmi, ki so izjavili, da je

njihov glavni cilj onemogočiti redno vlado. Končno je bombajski guverner pozval vse indijske stranke, naj se udeležijo indijske konference v Londonu.

Bombay, 18. julija. Če se gospodarski položaj ne bo izboljšal, bo ustavilo delo deset predilnic, ki zaposlujejo 20.000 delavcev.

London, 18. julija. AA. V spodnji zbornici sta bila poslanka Brockway in Beckett, člana skrajne leve, izključena iz seje parlamenta zaradi nediscipline. Poslanec Brockway je opetovano povdarjal, da je položaj v Indiji težak, in da je v Indiji nad 5000 mož in žena zaprtih. Vsaka nada v mirno rešitev indijskega vprašanja je izgubljena. Macdonald je ugovarjal tej trditvi in vztrajal na izključitvi. Oba poslanka sta bila izključena z ogromno večino glasov. Proti je glasovalo samo kakih 20 poslancev delavcev skrajne leve, proti izključitvi posl. Becketta pa samo 4 poslanci.

Divjanje treh ponočnjakov v Šiški

Policija je morala streljati, da jih je ukrotila

Ljubljana, 18. julija. Danes ponoči sta bili Jernejeva cesta ter sosedna Gasilska ulica prizorišče divjanja treh objestnih in pijanih ponočnjakov, ki so napadali in prepešali mirne pasante ter se tudi policijski niso pokorili, da se je morala celo poslužiti orojka.

Okoli pol 1. zjutraj sta višjeja stražnika Zabukovca opazila slušatelj tehnike Drago Obradovič in mizarski pomočnik Janko Lušin, da so ju na Jernejevi cesti napadli trije neznanici in ju začeli prepešati. Ko je stražnik odšel v Jernejovo cesto, je tam dobil hlapca Josipa Vahčiča in Franceta Česenja ter nekoga Josipa R. Vsi trije so divje kričali. Ko so zagledali stražnika, so ga začeli izživati, naj pride bližje, če si upa. Stražnik je zahteval od Vahčiča, naj se legitimira, Vahčič pa se je vanj zalezel, do čim ga je Česenj naskočil od zadaj. Podrta sta ga na tla, začela udrihati po njem, Česenj pa je kričal: »Kar ubijta ga!«

Stražniku se je posrečilo, da se je napadalcev otresel. Opazil je namreč vsakega parkrat s pendrekom po glavi, nato pa je stekel po pomoč. Vahčič in R. ki je sicer borbo opazoval bolj od strani, sta namreč na dvorišču posestnice Bizjanove na Jernejevi cesti št. 15 pograbilo kol in lopato in se oborožila. V stražnikovi odes-

nosti so divjaški ponočnjaki napadli še posestnika Ivana Rojino iz Šiške in Josipa Černetiča, k sreči pa jima je Černe pobegnil. Stražnik, ki je prošil za pomoč, se je čez čas vrnil. Ko ga je Vahčič zagledal, je začel vihteti kol in kričati, naj pride bližje, če si upa. Ko je stražnik uvidel nevarnost, je potegnil iz žepa samokres in pozval Vahčiča, naj se uda, ker bo sicer streljal.

»Kar streljajte!« je kričal Vahčič. Stražnik je res ustrelil proti Vahčiču, ne da bi meril nanj. Hotel ga je samo preplašiti. Vahčič se je nato umaknil v notranjost dvorišča, dočim sta njegova padlaša Česenj in R. pobegnili. Česenja sta kasneje prišla stražnika Mežek in Pavlovčič, do čim je R. pobegnil. Vahčiča so zalotili pred Završanom hlevom na Gasilski cesti. Sedel je v kolom in lopato v roki ter bil pripravljen za napad, stražniki pa so se mu tako neopaženo približali, da so ga lahko razorožili, še preden se je utegnil braniti. Prepeljali so ga na policijo, pa tudi tam se divjak ni pustil ugnati in je kričal proti višjemu stražniku Pavlovčiču, da ga bo »razrezal« na drobne kose, ko pride iz zapore. Davi je bila divjaška dvojica na policiji zasilšana, za Josipom R. pa policija še poizveduje.

Ukinjenje trgovinske pogodbe med Grčijo in Bolgarijo

Grški zunanji minister o vzrokih odpovedi trgovinske pogodbe z Bolgarijo — Grčija za tesno sodelovanje vseh balkanskih narodov

Atna, 18. julija. AA. Povodom prekinitve trgovske pogodbe med Bolgarijo in Grčijo je grški zunanji minister Mihalakopulos sprejel dopisnika agencije Avale ter mu dal tele informacije:

Bolgarija je doslej uvažala na leto za 250 milijonov drahem, Grčija pa v Bolgarijo samo za 25 milijonov drahem. Razen tega je Bolgarija uvedla carino predvsem za predmete, ki jih je Grčija izvažala v Bolgarijo. Ker so se tako pokvarile grške trgovske zveze ni ostalo nič drugega, kakor odpoved trgovske pogodbe. To ni prav nič strašnega; bil je samo odgovor na ukrepe, ki jih je storila Bolgarija. Grška politika do vseh sosedov je jasna in se ravna po prirodnih ozirih. Prijateljstvo mora biti duet in ne monolog. Vprašanje prepovedi uvoza grških vin v Francijo je zato povsem

drugačna, ker zavzema francoska vlada do Grčije docela drugo stališče, dočim je bil odločen pri bolgarski vladi čisto drugi motiv, in sicer upornost.

Na dopisnikovo vprašanje, ali ti ukrepi ne bodo škodili balkanski uniji je Mihalakopulos odgovoril, da se v te stvari ne more vtikati, ker so zadeva celotne grške vlade. Grška vlada je tudi še nadalje za tesno sodelovanje vseh balkanskih narodov. Ni mi znano je rekel minister, kaj namerava Bolgarija glede na ta vprašanja, poznam samo pisanje bolgarskih listov v tem pogledu. Kar se tiče odnošajev do Turčije, so taki, kakršne je nastilal ministrski predsednik Venizelos pred odborom za zunanje zadeve. Moja politika se ne razlikuje od Venizelove politike, ker bi drugače podal ostavko.

Za svetovni mir

Medparlamentarna konferenca za splošno razorožitev — Nemški delegat pozdravlja Briandovo spomenico

Pariz, 18. julija. AA. Na medparlamentarni konferenci je belgijski delegat Lafontaine izjavil, da je vojaška razorožitev nemogoča, dokler se ne bodo narodi razorožili na moralnem in gospodarskem polju.

Nemški zastopnik Hehle je izjavil, da je optimistično razpoložen in da pozdravlja idejo Briandove spomenice, pristavil pa je tudi, da bi bilo nevarno ustvarjati nasprot-

stva med posameznimi kontinenti. Svetovni mir je prav tako važen in potreben, kakor mir v Evropi sami. Če vsebujejo pogodbe med posameznimi državami in ostalimi narodi krivice, jih je treba odstraniti. Ni si mogoče zamisliti evropske federacije brez Velike Britanije, ki bo dobrodošla s svojimi dominijoni, ker bo s tem postala važna prvina svetovnega miru.

Nemiri v Egiptu

Republikansko gibanje v Egiptu se nadaljuje — Ponovni izgredi v Egiptu

London, 18. julija. V zvezi z zadnjimi nemiri v Aleksandriji je bilo doslej aretiranih 147 oseb. Italijanski poslanik je vložil protest proti zadržanju egiptске vlade. Posadka v Aleksandriji je bila ojačena z bataljonom egiptске vojske in oddelkom konjenice. Evropejci v Kairu so zaradi apatičnega zatiranja angleške vlade zelo razburjeni.

London, 18. julija. AA. »Daily Express« poroča, da je bilo pri izgredih v Aleksandriji ubitih 25 oseb, ranjenih pa 101, teh je 13 inozemcev, večinoma Grkov in Italijanov.

Kairo, 18. julija. Snoči so bili v Aleksandriji ponovni izgredi. Velika množica je manifestirala po ulicah za Naras pašo. Ker

se ni hotela na ponovne pozive raziti, je vojaštvo vanjo streljalo, pri čemer je bil ranjen neki demonstrant. Veliki mufti v Kairu in vodilni šejki so izdali manifest, v katerem pozivajo prebivalstvo k lojalnosti do kralja Fuada.

Sovjetski defraudant

Dunaj, 18. julija. O defraudaciji in begu likvidatorja rusko-avstrijske trgovinske in industrijske delniške družbe Samojlova, poročajo, da gre za vsoto 25.000 dolarjev, ki jih je Samojlov ponel. Oškodovana je samo Unija socialističnih sovjetskih republik (trgovska komisija). Avstrijske tvrdke nimajo nobene škode, a Samojlovom je bila izdana tiratica.

Nemška kriza

Berlin, 18. julija. Kakor se dozna v iz parlamentarnih krogov, so se pogajanja nemških nacionalistov z državnim kancelarjem izjavila. Odločitev o nadaljnjem obstoju ali razpustu državnega zbora se pričakuje za petek dopoldne. Parlamentarni krogi smatrajo razpust državnega zbora za popolnoma gotov. Govori se tudi o tem, da se bo skupina 20 do 25 poslancev nemške nacionalne stranke, med njimi grof Westarp, ki bodo glasovali proti predlogu o razpustu, oteptala od stranke ter ustanovila svojo lastno frakcijo.

Afere madžarske gospode

Budimpešta, 18. julija. Iz ponarejevalske afeze znani princ Ludvik Windischgrätz je vložil pri policiji proti znanemu voditelju iz časa protirevolucije Ivanu Odbertu in grofici Ivani Eszterhazyje prijavo zaradi goljufije. Očita jima, da sta po končani razpravi zaradi ponarjanja francoskih frankov predlagala princu Windischgrätzu, naj se udeležijo kupčije s tobakom. Windischgrätz je pristal in dal 80.000 pengov na razpolago, ki naj bi se vknjižili na posestvo grofice Eszterhazy, če bi kupčija ne uspeła. Ko so se posli v resnici podrli, je Windischgrätz ugotovil, da zneska zaradi prezahtevne lastnice na posestvo sploh ni bilo mogoče intabulirati.

Podunavska agrarna konferenca

Bukarešta, 18. julija. Diplomatska pogajanja v Budimpešti, Bukarešti in Beogradu o določitvi termina in kraja agrarne konference, še vedno trajajo ter se bodo končala najbrže šele koncem tedna. Med tem je bil izvršen v Bukarešti diplomatski korak poljske vlade, ki se istotako izjavlja pripravljeno vstopiti v blok agrarnih držav. Kakor se dozna, je prišlo iz dobro poučenega vira, poljski predlog sedaj ne bo rešen, ker se hoče najprej počakati na rezultate prve konference agrarnih držav v Podunavju.

Zanimive izjave grofa Apponyja

Budimpešta, 18. julija. Kakor poroča »Pesti Hirlap«, je grof Appony izjavil, da bo tudi letos zastopal Madžarsko na zasedanju narodov. Vesti, da je bivša cesarica Zita poslala članom habsburške rodbine okoliščino, so izmišljene. Poročevalec lista je omenil tudi pisanje italijanskih listov, po katerih brez revizije trianonske mirovne pogodbe ni mogoče, da bi ponohala napetost med Italijo in Francijo, grof Appony pa je pripomnil, da se to ne sme smatrati kot resno, ker ni verjetno, da Italija noče odstranitve nasprotstev s Francijo.

Za angleškim konzulom v Marsellu ni sledu

Marsella, 18. julija. Neki prijatelj angleške generalnega konzula, ki je izginil pred desetimi dnevi, je izjavil, da je odpotoval konzul 5. julija v Toulon. Policija vodi sedaj preiskavo v tej smeri. Kakor se izve, je odpotoval konzul uradnim potom v neki zelo delikatni zadevi, o kateri varuje angleški konzulat najstrožjo tajnost.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 18. julija.

Gostilničar Vinko Bavs, stanujoč na Krakovskem nasipu, je prijavil na policijo, da je zidar Josip Petek vso zimo jedel pri njem in mu ostal dolžan 2858 Din. Bavs mu je tudi posodil 300 Din za plačilo mesečne sobe. V marcu je Petek odšel, češ, da gre v Sarajevo, ker v Ljubljani premalo zasluži. Obiljubil je da mu po pošti poravnava dolg, obenem pa mu je izročil ključ svoje sobe, češ, da je njegovo imetje zadostna garancija. Ko je Bavs po njegovem odhodu pregledal sobo, je opazil, da pravzaprav ni tam razen stare peči nobene stvari. Kljub temu je čakal do sedaj, toda Petek se iz Sarajeva še ni oglašil in vse kaže, da se tudi ne bo. Sedaj poizveduje za njim policija.

Posestnica Ivanka Zechner, stanujoča v Linhartovi ulici 28 je prijavila na policijo, da neki Vinko J. vedno razsaja pred njeno vilo. Te dni ji je polomil vrtna vrata ter vrzel debel kamen v šipo. Povzročil je 250 Din škode. Policija bo pač morala objestneža pouditi, da tako vedenje ni dopustno.

Jakob Kovač, oskrbnik, stanujoč na Stari poti 4, je prijavil, da je dne 17. okoli 11. nekdo iz njegovega stanovanja ukradel svetlošlov nov suknjič vreden 800 Din. V suknjiču je bila tudi cigaretna doza, v njej pa 200 Din in nikljasta ura znamke »Rosskopf«. Skupna škoda znaša 1200 Din.

Letalo »Ljubljana« v Krškem

Na nedeljski kmetski praznik v Krškem, ki bo velika manifestacija našega kmetskega prebivalstva, bo prispelo tudi letalo »Ljubljana«, ki bo ves dan prijeto poletje z udeležniki prireditve.

Pokojnega Maleja pripeljejo v Ljubljano danes ob 19.36

Monakovo, 18. julija. Odhod krste s pokojnim Sokolom Tonetom Malejem danes ob 8.15 zjutraj, prihod v Ljubljano ob 19.36. Štukelj.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.685. — Berlin 13.4475 — 13.4775 (13.4625). — Bruselj 7.8784. — Budimpešta 9.8822. — Curih 1095.9. — Dunaj 794.78 — 797.78 296.28). — London 274.25. — Newyork 56.268. — Pariz 221.90. — Praga 166.73 — 167.53 (167.13). — Trst 295.27.

Zagreb ob deževnem vremenu

Protialkoholna razstava v Umetniškem paviljonu — Stroga prometna disciplina — Ita Rina in drugo

Zagreb, 14. julija.

Dež!... do Sotle, od tam dalje pa... pa da kiša. V Zagrebu seveda tudi. Kaj ga res še ne bo konec? Zagrebški listi tolažijo svoje čitatelje z davno obrabljenimi blaževimi »žegnji, tako n. pr., da se v juliju dežju vsi smehljamo, ker vemo, da pride že morda čez dve uri, ali pa vsaj dan kasneje... zapik!

Le en list se je ojunčil in napovedal večdnevno deževno vreme. Bes ga lopi! Za potnega Kranjca, čeprav z verno legitimacijo planinskega Hrvalca — marelo — tako-le čtivo ni nič kaj razveseljivo.

Od asfaltnega tlaka udarjajo deževne kapljice in škrope po svilenih nogavicah Zagrebčan, edino zapeljivost, ki jo vidiš sicer so do nosu zapete v površnikih, v kolikor jih še ne pokriva dežnik.

Kavarne sem do grla sit. Hitim v — drugo je zaprlo, vse se je razbežalo po svetu. Umetniški paviljon... Joj! To sem nasečel! Z dežja pod kap. Tu je — oprostite, nisem jaz kriv! — protialkoholna razstava; vodeni vitezi praznujejo tu svoj pir. Sicer pa je prireditelj res v stilu deževnega telna in — zanimiva! Naj navedem, kar se me je prišlo?

Ob vhodu napis:
»Ko misli, taj ne pije,
a ko pije, taj ne — misli...«
Za alkohol izdamo v Jugoslaviji na leto 6 milijard. (Polovico našega državnega proračuna). Boj na nož napoveduje alkohol tu razstava. Kaj neki poreklo naši vinogradniki in pa oštriji. Imam strica, ki ni prodal še lanskega vina, a se mu letos obeta najlepši trgalev. Tega manjka na tej razstavi, sigurno bi napravil kraval.

V drugih oddelkih hvali razstava sport, chabeso, jogurt in mnoge druge brezalkoholne pijače, v oddelku za protialkoholno literaturo je mnogo propagandnih brošur, kratka snovi, diagramov, slik itd. dovolj, zanimivi pa sta dve sobici: abstinenta in — alkoholičar.

»Brri! Tako me je stresla ta zadnja slika, v deževnem, hladnem ozračju še bolj seveda, da sem se hitel pogret s čašico — kobjaka...«
Zadnjič sem čital v »Jutru«, da so pričeli v Zagrebu terati strogo prometno disciplino. In res! Če se ne držiš strogo cestnih predpisov, te vestni P. R. (prometni redar) požene nazaj, čeprav si že skoro na drugi strani ceste.

»To bi značilo, ništa ne mislite, je dejal energični redar z zalisc, ki prav virtuosno uporablja svojo gumijevko na križišču Zrinjeva in je prestregel pot ljubki Zagrebčanki, in jo je popeljal s paradnim korakom po daljši poti okrog sebe in ne kakor je hotela ona, kar švigati čez sredo ceste.

Zagrebška publika živi zadnje dni pod vtisom strašne katastrofe v Pašmanskem prelivu. Za hrabro posadko »Karadjordja« stoji na mnogih mizah v uradih nabiralniki. In sem videl, kako je boljša dama potisnila stodinarko skozi odprtino...

Ita Rina nam zavidajo Zagrebčani prav od njenega prvega nastopa. S svojo šefico niso nič kaj zadovoljni. Ne čujejo nič o nji, namreč o njenem filmskem življenju. Kaj pa čujem po družbah, tega nočem napisati. Nerad bi si krajšal počitnice s poti na sodnijo. In končno... saj ničem vem... Zagrebčanke pa imajo tudi »zlehte« manire, zaradi katerih bi lahko nasledel kak Kranjec, kakor nas v hudomušnem tonu še vedno nazivajo.

Pa da končam o Ita Rini. V mnogih izložbah sem videl njene srčkane fotografije — in enem oknu celo tri, seveda v raznih posnetkih — in povsod se pobahajo, da so v prijateljski spomin od lepe Rožnodolke.

Edini kraj, kjer nastropje ne kvari dež, so zagrebške tržnice, tako na Jelačičevem trgu, Dolcu in Kapitolu. Zagrebčani so znani gurmani, zdaj so na jedilnem repertoarju »piljčice«. Joj, nič, kolikokrat jih je tu. Menda jih pri nas v Sloveniji ne pojememo vse leto toliko, kakor tu en dan. Za pol dinarja se pričajo zagrebške matrone, da je jo. Končno pa se le udajo in odkorakajo počasi skozi gnečo z dvema, tremi pari piščankov... Zagrebčani znajo... Zvečer, pa so te dni polne kavarne. Stoli na vrtovih zamišljeno sanjajo, naslonjeni ob mize.

37, 42, 18... Tombolaši — v korist podjetnega zagrebškega Aerokluba krajšajo večere, ob natlačeno polnih omizjih črtajo izklicane številke, računajo na tombolo, in se jeze, ko jim drugi pobere dobrotke. Med misli se preriva malo dekletke v hrvaški narodni noši. Z ožnimi prosečimi očmi ponuže ciklame...

Kaj je že res jesen tu?...

Jože Zupantič.

predovala, omogočen ji je bil tudi zimski trening in zato ni verjetno, da bi Primorje zmagalo, dasi je zelo agilno in ambiciozno. V damskih disciplinah ima Ilirija absolutno premoč, dočim se bo Primorje v moških že bolje uveljavilo. Tam je favorit tamoznaj Wilfan, ki je letos pod vodstvom trenerja ASK Primorja, inž. Iva Medveda krasno napredoval in je siguran favorit v vseh disciplinah, v katerih bo startal. Plavalci odlične kvalitete je tudi Sturm.

Juniorstvo prvenstvo bo nedvomno pripadalo Iliriji, dočim se bo za seniorsko najbrž vršil hud boj. Tam so moči precej izenačene. Ilirija ima sicer nekaj prav dobrih seniorjev, Primorje pa bo izenačilo to plus s večjim številom seniorjev. Vsekar obetajo podsvetne prvenstvene plavalne tekme, ki so pravzaprav samo nekaka revija pred predstoječim državnim prvenstvom, zanimiv sport.

V državno prvenstvo grede naši klubi s precejšnjimi izgledi. Vsaj Ilirija, ki ima s svojo damsko sekcijo nesporno veliko prednost pred vsemi klubi v državi in ji v tem pogledu ne more konkurirati niti državni prvak Jadran, niti dubrovniški Jug, niti su-

saška Viktorija. Skoro gotovo je, da si bo Ilirija priborila damsko juniorsko prvenstvo, upati pa je, da se bo tuptam ugodno plasiral tudi kak junior. Primorje ima istotako izgled, toda le v moških disciplinah, kjer bo odlične morske plavalce nedvomno ogrožal talentirani Wilfan. Vsaj v brbnem plavanju je po našem mnenju sigurno favorit, utegne pa se plasirati tudi v sprintu na 30 in 100.

V skokih bodo domači klubi sigurno prevladovali. V Ljubljani se vrši seniorsko prvenstvo v skokih, kjer se bo boj vršil med starima rivaloma Grilcem (KSU, Karlovac) in Kordeličem Ljubljana, gotovo pa je, da jima bo zopet ogrožal prvenstvo lanskei prvak Strnad. Za prvo mesto bo hud boj, v celoti pa bo Ilirija nedvomno prva. Isto velja za juniorske skoke, kjer bo Ilirija absolutno prevladovala.

Seniorsko državno prvenstvo v plavanju bo v Ljubljani. Tam naši izgledi niso preveč dobri, vendar pa utegne Ilirija in Primorje zasedati 4., 5. ali 6. mesto. Upamo, da nas bodo naši plavalci v državnem prvenstvu uspešno zastopali.

Sličice izpred sodišča

Daleč jo je prignal pohlep po tuji lastnini — Žrtev obešenega

Ljubljana, 18. julija.

Ne samo vsa moravska dolina in od Ljubljane in iz Kamnika sem — s Sorskega polja pa še višje z Gorenjske, Dolenjske in obostran hribov in Save in tudi s Stajerske pritisnejo sejmarji na že od nekdaj po vsej deželi sloviti semenj v Moravčah v ponedeljek po cvetni nedelji. Ljudi se nabere in žensk iz vseh krajev in natepe se beraveč z nadlogami in ranami, da jih je vredno pogledati. Prodati in kupiti se mora pred prazniki, pa je semenj, da ni prostora ne za ljudstvo ne za blago. Gneča kot pri polnočnici.

Letos je prišla v Moravče žena, drobna in dobro ter ponižno oblečena žena, celo od madžarske strani. Daleč od nekdaj tam izza Mure pa je še pod našim kraljem. Tiha, pripravna žena z belo rutico na glavi, prijazna in pobožna videti — kakor bi bila domača. Ali, boj se tujega človeka, so rekli stari ljudje.

Še nikdar takega v Moravčah Lenki iz Spodnje Javorčice je zmanjkalo iz cekarja čez 2000 kron ali 500 Din, da pet sto in šest kovačev, eden je bil zelen, drugi pa plavi. Pavla iz Kleč prav pri Ljubljani je bila ob vse. Katra iz Negastrne — iz Doba se je primožila — je k sreči že po večjem nakupila: solne za 170 Din, mašno za moža za 25 Din, dva kovača je pa dala za nogavice — natanko 170 Din ji je bilo pa vzetih. Kako bi jo poznala mati Katra, saj je ni gledala, ko je jemala! Zali Minki iz Vrhopolja je bilo izmaknjeno tudi vse: štirje po 400 kron, in Toni iz Krašnje, ki služi v Soteski, je bilo ukradenih tudi 257 Din, čisto natanko šeststih. Taki-le revni, samotni!

In pa stari dolgi in koščeni Brigiti, ki prenaša semena po vseh sejnih, da je že vsa v eno stran in je suha, da se ji glava trese same potrebe in pomanjkanja, taki pošteni revji je ukradla tatice 340 Din! Ob pol 11: je še prešla denar Brigita in zračunala, koliko je izkupila za semena, potem je pa izginilo vse in tudi patenta ni bilo več. Prav z Vinjega vrha na Dolenjskem je žena in ob 2. po polnoči je morala vstati, da je prišla na vlak v Litijo in v Ljubljano.

25 Din je zaslužila s hojo in ni se ni zamudila, saj ni bilo nikjer sejma in tudi v Ljubljani se kaj opravi ob priložnosti, ko je pot plačana. Dež je bil res in huda pot ponosi po blatu, ampak dobro pa je plačajo gospodje pri sodniji. Najraje bi jim ponudila semena, če bi imeli vrtove, sedaj je že zadnji čas, da jih spravi v denar. Skoda, ker nima rož seboj. Nič prave barve nimajo gospodje, čeprav so rejeni, ampak debelost ne stori zdrava. Naka, ta prstena barva in lojva ni zdrava — tudi tako rečejo se le zato, ker jim zaprtje žene kri v glavo. Samo večno sedenje in sedenje! Grence! prinese vsem, tudi tistim, ki plašarje ven vlečejo, in ceneje jim jih da, saj so ji vrnilti tudi skoraj vse ukradeni denar. A, grencele pomagajo, samo skubati jih mora človek znati prav. Če so korenine v piskru obrabe-

ne navzdol, ženejo navzdol, če pa navzgor, pa počeno nazaj! Gotovo, kakor je bog v nebesih.

Na obtožni klopi sedi nedolžno in tiho skromna žena s sejmaj v Moravčah. Milo in po pravici vse pove, kar jo prajašo. Ne zagovarja se, ker ji ni nič nečesto verjeti, reči, in samo v boga in njegovo pravico vda na poslušala.

Mož ima druge in ji da le po 50 Din, zato mora krasti. Tako pripoveduje, sodniki pa pravijo, da jim to pove vsaka žepna tatca. Prodala je šivalni stroj, da bi pobabljeni hčeri kupila leseno nogo. In Marija Palfy, ne grofica, temveč profesionalna žepna tatca, se je odpravila iz domačih Pribislavcev tem nekje za Čakovcem, in se peljala skozi Celje do Ljubljane ter šla do Domžal, kjer je utrjena po dolgi vožnji prenočila, da je bila pri moči na sejmu v Moravčah. Zakaj pa v Moravčah in ne drugod? I, ker so ji tako svetlovali tovarišice v Begunjah na Gorenjskem, v tem zdravem kraju, ki ga je zapustila pred mesecem. Pa bi kdo rekel, da kaznilnice ne delujejo vzgojno na kaznjence — pogledite, kako prav je, da so jo prijateljice napobile, kam naj se obrne, ko pride iz kaznilnice, da lahko prične novo življenje.

Vse ve in vse prizna, koliko je ukradla in kakšen denar in obe, samo dve namreč, okradeni ženi natanko opiše in tudi njuno tolažbo, kakor rutiniran plesni poročevalec, sploh tako nazorno je orisala svoji žrtvi, da bi ju spoznal vsak ljubljanski policaj. Pa prav teh dveh ni med pričami in najti tudi niso mogli teh dveh kardinalnih priči.

Krivica se godi preganjani ženi, kakor 1. 1923. v Celju, ko je morala zaradi klobukov, odej, dežnikov in podobnih potrebščin v vrednosti 7000 kron, ki jih je brez denarja nakupila na sejmu v Sošanju, 5 mesecev v težko ječo. Naučila se je, da s tako velikimi rečmi ne gre, zato je pa 2 leti pozneje na sejmu v Sošanju, ko je prodajala semena, delala že z golovino in si prislužila 10 mesecev teže ječe. Obrt je bila prav rentabilna, da je lahko razširila svoj delokrog. Marica meseca lanskega leta je počastila semenj v Kamniku, pa je imela smolo, ker je dobila samo eno leto. Gospodje v Ljubljani so namreč njene zmožnosti podcenjevali, ker iz daljnega Novega mesta niso mogli zvedeti, da so jo tam že 1. 1926. nagradili za njeno gostovanje z gospodnjo sestro v Velikih Laščah na sejmu majnika meseca kar z 2 letoma.

Hitro so sodniki zračunali, da vsaka okradena žena dobi po 60 Din za stotak, ker pri obtožnih orožniki niso več našli, za njo so pa ostala 3 leta robije in 2 leti pobiljevalnice z običajnimi pritlikinami.

Skromno je vzdihnila »Previše«, državni tožitelj Lavrenčak je pa dejal »Bo vsaj gmah!«

Ko sem šel pokadit cigareto na hodnik, ni je že padel v oči. Visok in postaven mlad mož, res zal plavalas fant — fant vse-

eno, če je oženjen — odmerjenih samozavešnih kretenj, glavo pokonci, v zagorelem, markantno rezanem obrazu za mirno pogled, vaje gledati v daljavo. Tip premočnega mladega gospodarja, onega tistih skromno ponosnih kraljev naših hribov in planin, ki so kamenit temelj našega naroda.

Zazeblo me je, ko je stopil pred obtožno klopi, visoko vzravnal in miren, kakor da se ga ne tiče. Zraven njega manjši, skromnejši brat. Bliskovito mi je zdrvel film skozi možgane. Trideset ali več let star spomin. Tudi mlad kralj pred poroto — zaradi uboja, dvojnega ali trojnega.

Gori od Cerkljan je bil, mistim, in pri fari je imel dekleta. Po veliki maši je izpregovoril z njo in domači fantje so zalajali, na njega kakor psi, da mora teči. Režala je tolpa vanj in poevtili so se noži — on pa sam pred tolpo in svojim dekletom in pred vso sosesko. Kamen mu je švignil mimo ušes — on, da bi tekel, on — kralj! Za plot je zagrabil in zamahnil, pomignil je dekletu in šel. Kakor bi nič ne bilo.

Doktor Tavčar je imel svoj dan: cavalleria rusticana, soglasna oprostitelna sodba in iz solz vriškovalec nevesta. Fant pa je šel od porote — kakor bi nič ne bilo.

Pravi je! France Križnik, največji posestnik v Motniku, 10 glav živine in gozdovi, gozdovi...

Pa me je zazeblo še huje.

Tatvina —

Nisem mogel več poslušati — on pa, kakor bi nič ne bilo.

To me je zadržalo.

Ni izpregovoril vso razpravo.

Bila je še druga in šlo je naglo, kakor bi opravljal sitno formalnost.

Hlapec je klepetal, da mu je France naročil na travniku pri Cenevovi žagi naložiti voz hlodov in peljati v Sent Peter. Tri kubičke raj bi jih bilo, cenilci pa pravijo, da jih je na travniku ostalo vsaj toliko, kolikor jih je lastnik imel. Nekateri so cenili hlode celo na več kubičkov kakor gospodar. In ta tudi sam ne verjame, da bi Križnika, ki sta na najboljšem glasu, mogla storiti kaj takega.

Prišlo je do ovadbe in oba Križnika s hlapcem so stali že pred malim senatom.

Hlapec je trdil svoje, drugih dokazov pa ni bilo in razpravo so preložili.

Akti govore o tem hlapcu kot čudnem človeku. Na eni strani pišejo o omejenem, abnormalnem, v se zaprtem človeku, na drugi pa o poštemem, a velikem flegmatiku.

Da, oboje je prav. Malo omejen, abnormalen, a pošten. Prenagil se je omejeni hlapec in ubogal zlobnega duha. — O, pošteni kralji in kralji imajo mnogo sovražnikov — potem je pa zapelka vest poštemega hlapca in se je obesil. Čisto flegmatično se je obsodil sam —

Križnika sta šla iz dvorane oproščena — kakor bi nič ne bilo.

Milijon dolarjev za zdravje

Najbogatejši mož na svetu John Rockefeller je izpolnil že 91. leto čil in zdrav. A vendar je dne pred 30 leti slišal mrivaški zvon, ki mu je zvonil k pogrebu. Takrat je ponujal Rockefeller milijon dolarjev tistemu zdravniku, ki bi mu dal »nov zelodec«, to se pravi, ki bi mu vrnil zdravje. Milijonarja je mučila težka želodčna bolezen. Dobil je učinkovit zdravniški nasvet, ki je pa bil tako preprost, da najbrž ni plačal zdravniku obljubljenega milijona. Rockefeller se je ravnal po tem nasvetu. Opustil je trgovske in industrijske posle in se umaknil v zatijše s strogo dieto, katere se je tako vestno držal, da je res kmalu izlečil svojo želodčno bolezen. Dolga leta je jedel samo mleko in prepečenec, čeprav bi si bil lahko privoščil najfinejše delikatese.

Rockefeller se je pa izkazal za okrevanje izredno hvaležnega. Mož, katerega kapitalistično brezobzirnost so prvotno mnogi delavci prekinjali, se je izpremenil v največjega dobrotnika sveta. Ustanovil je zavod za medicinska raziskavanja, kar je bil samo začetek v dolgi vrsti njegovih znanstvenih in kulturnih ustanov. Doslej je potrošil Rockefeller v znanstvene in kulturne namene nad 1 milijardo dolarjev ali v naši valuti okrog 56 milijard dinarjev.

Če še zdaj ne leži. Morda boste pa lahko sami govorili z njo.

Ravnatelj je govoril z njo in zdela se mu je zelo izpremenjena. Bila je najmanj deset let starejša, mnogo manjša in nobena poteza njenega obraza ni spominjala na dražestno damo, ki je bila pri njem dopolndne.

Zavarovalnica ni delala ovir in je znova izplačala zavarovalnino, to pot resnični žrtvi. Zdi se, da je plačal ravnatelj znaten del iz svojega žepa. Ravnatelj je pa, naj se o tem ne govori. Pozneje se je včasih melanholično spomnil mlade zločinke, ki se ni zadovoljila samo z ukradenim nakitom in denarjem, temveč si je dala izplačati še zavarovalnino. Imela je lep nastop in s pravo graciozno lahkoto je potrdila prejem zavarovalnine z enakim podpisom, kakor je bil na zavarovalni polici.

O, zakaj nisem vztrajal na tem, da ji pošljemo denar na dom! — je potrožil blaginjak nekega dne.

To je bila sijajna reklama, izplačati klientki nemudoma vso zavarovalnino, — je menil ravnatelj, — zlasti če pomislimo, da nismo imeli od tega nobene koristi.

Izračunal je, da je veljala mlada dama njega osebnost 25.000 frankov. To je bilo malo preveč za zabavo, ki je trajala komaj četrt ure. Ni bil dovolj dober filozof, da bi pomislil, da bi ga bila stala mnogo več, če bi ju bilo privlekel naključje življenja večkrat skupaj.

Zanimivosti iz domačega sporta

Veslaška regata na Bledu — Pred plovilnimi tekmami za podsavezno in savezno prvenstvo

Ljubljana, 18. julija.

Kakor smo že poročali, se bodo vršile jutri in v nedeljo veslaške tekme za prvenstvo države ter mednarodne regate na Bledu. Zanimanje za te prireditve je zelo veliko. Na Bled prihaja vsak dan več gostov iz vseh krajev države, pa tudi tujcev je mnogo. Vsa stanovanja in sobe so večinoma zasedene. Številni gostje že pri treningih občudujejo vrle tekmovalce, ki švigajo s svojimi lahimi čolni kakor blisk po vodi. Na Bled so prispeli že vsi tekmovalci: »Gusar« iz Ljubljane, »HVK« iz Zagreba, »Veslaški klub« iz Beograda, »Dunav« iz Pančeva in »Gusar« iz Zagreba. Prijavil se je tudi veslaški klub iz Angerna pri Dunaju. Drugi izozemci so odpovedali udeležbo. Krivi so najbrž preveliki stroški, ki so v zvezi s tekmovalci. Za čolne je potreben kar cel vagon. Zanimivo je tudi, da se je prijavi tržaški veslaški klub, pa ga Italijani niso pustili startati.

Poleg veslaških bodo na Bledu tudi plavalne tekme, ki bodo izpolnile celotni program prireditve. Med posameznimi veslaškimi tekmami je namreč nekoliko odmor

in v teh odmorih bodo plavalne tekme. Start in cilj za plavalne tekme ter skoke bo pred Kazino, kjer je v parku postavljena tudi tribuna z ložo za kraljevo dvojico. Plavalni program je zelo obsežen, na sporedu so tudi skoki. Ilirija se udeležila tekmovalca s svojo najboljšo ekipo, najbrž pa bo startalo tudi Primorje.

Ker smo že pri plavanju, naj omenimo, da se bodo prihodnji teden vršile v Ljubljani plavalne tekme za podsavezno prvenstvo, v dnevi 9. in 10. avg. pa juniorsko državno prvenstvo ter seniorsko prvenstvo v skokih.

Že za podsavezno prvenstvo vlada veliko zanimanje. Na startu bosta najbrž samo Ilirija in Primorje, mariborski klubi zaenkrat še ne pridejo v poštev. Plavalne tekme se letos vrše po drugačnem programu, namreč ločeno: juniorske posebej in seniorske posebej. Na juniorskih smejo startati samo juniorji in juniorke do 18. leta, na seniorskih pa starejši letniki. Vsako tekmovalje se kvalificira zase, pa tudi skoki so ločeni. Kot rečeno, se pomerita pri plavalnih tekmah edino Primorje in Ilirija. Ilirija je pod vodstvom trenerja Deutza znatno na-

menil blaginjak. — Storimo, kar bo v naših močeh. Saj je v interesu našega zavoda izplačati zavarovalnino čim prej, da razneso naši klienti povsod vest o naši zanesljivosti in točnosti. Navzlic temu je pa treba urediti nekatere formalnosti, kar bo trajalo približno teden dni.

— Cel teden! — se je zgrozila dama, ki jo je spravila blaginjakova informacija očitno v obup. — Kaj se ne da napraviti brez teh formalnosti? — Verjemite mi, gospe baronica, da storimo vse, kar bo mogoče, da vam ustrežemo. In če bo mogoče urediti vse formalnosti 46 ur prej!...

— To je pa res neprijetno! Nobene-ga mojega sorodnika ni zdaj v Parizu. Ali bi mogla govoriti z ravnateljem? — Gospod ravnatelj je v svoji pisarni. Lahko vas odvedem k njemu.

Ravnatelj je bil eleganten gospod, za svoje mesto skoro malo premlad. Črne lase je imel umetniško nakodrane nad čelom. Z osobjem je bil dokaj strog, s svojimi klienti pa izredno prijazen. Poslušal je grofično pripovedovanje in pregledal zavarovalno polico. Potrdil o premijah, ki so bile po blaginjakovem zatrdilu točno vplačane, baronica ni imela s seboj.

— Da vam dokažemo dobro voljo zavarovalnice, — je dejal ravnatelj prijazno, — vam pošljemo teh 45.000 frankov danes opoldne.

— Dobro, — je dejala baronica, —

telefoniram svojemu hišniku, naj odpre stanovanje, kajti moja služkinja se je že odpravila v Nizzo. Pričakovala bom torej vašega blaginjaka.

— Oprostite to nadlegovanje, — je dejal ravnatelj.

— Nič ne de, — je menila baronica. — Saj sem itak še imela opravke, opravi-torej samo del svojih poslov.

— No torej, kako bi vam mogli to olajšati? Gospod Mignon, — se je obrnil ravnatelj k blaginjaku, — ali bi mogli dati gospe baronici to vsoto na razpolago?

Blaginjak je pomislil. — Cek lahko dam. Gospe baronica ima še dovolj časa vnovčiti ga pred poldnem, če ne pošlje raje v banko koga drugega.

— Sama pojdem po denar, — je izjavila.

— Nikar se ne trudite. Saj je samo pet minut od tod. Uradnika pošljem tja. Gospod Mignon pa lahko pripravi ta čas vaše potrdilo.

Baronica je ostala z ravnateljem sama v njegovi pisarni in pripovedovala mu je svoje nezzgode. Kmalu po odhodu vlaka je zadremala in ravnatelj si lahko misli, kako se je prestrašila, ko je po prihodu na kolodvor Saint Lazare opazila, da ji je nekdo ukradel ročno prtljago.

Komaj je zaključila svoje pripovedovanje, je vstopil blaginjak z denarjem in potrdilom. Gospe de H... se je podpisala.

Galanten gospod

V vlaku med Saint Germainom in Parizom je bila izvršena pred leti tatvina. Dogodek ni dvignil takrat mnogo prahu, tatvine v vlakih še niso bile moda in javnost je bila preveč zaposlena z važnimi gospodarskimi vprašanji. Navzlic temu je bilo priobčeno poročilo v jutranjih listih na vidnem mestu.

Baronica H... je zadremala v svojem kupeju, kjer je že sedel mlad parček, ko je v Saint Germainu vstopila, pa se ni zmenila zanj. Ko je privozil vlak na kolodvor Saint Lazare, je bila v kupeju sama in njena ročna prtljaga je bila izginila. V ročnem kovčgu je imela zlasti bankovce in nakit. Istega dne, ko so poročale o tatvini novine, se je napovedala glavnemu blaginjaku zavarovalnice »Hermes« baronica H... Ko je mlada dama vstopila, je pokazala blaginjaku članek v novinah, kjer je bila opisana njena nezzgoda, obenem pa zavarovalno polico, izdano pred osmimi leti. Blaginjak je dejal, da po njegovem mnenju izplačilo zavarovalnine ne bo naletelo na nobeno oviro.

— Da, toda kdaj mi bo izplačana? S kovčgom mi ni bil ukraden samo nakit, temveč tudi bankovci, moj edini denar v gotovini. Včeraj sem ga dvignila v banki, danes pa odpotujem v Nizzo. V vlaku imam rezerviran prostor.

— Denar pošljemo za vami, — je

NAŠI SOKOLI-ZMAGOVALCI ZOPET DOMA

Naša vrsta se je davi vrnila — Kdaj prispe krsta z Malejem, še ni znano — Grof Zamoyski prispe v Ljubljano? — Nove podrobnosti o Malejevi nesreči

Ljubljana, 18. julija.

Naš, vsej Ljubljani uskužni načelnik glavnega kolodvora g. Ludvik je davi telefonično javil vsem, ki jih je dosegel, da pride z brzovlakom ob 9. zmagovita sokolska vrsta iz Luxembourg v Ljubljano.

Cerprav je le malokdo vedel za prihod, vendar so na kolodvoru pričakovali zmagovalce prvi podstarosta SKJ br. Gangl, starosta ljubljanskega Sokola br. Kajzelj, iz Ljubljane odsotnega starosta Sokola I. je zastopal br. Josip Turk, navzoč je bil tudi tajnik ljubljanske župe br. Flegar, eden najstarejših ljubljanskih Sokolov br. Viktor Rohrmann, svojci vračajočih se in lepo številni članic in članov vseh ljubljanskih društev ter precej občinstva, ki smo med njim opazili bana g. inž. Serneca v spremstvu ministra pravde g. Srskiča, ki je prišel k svoji družini na Bled. Polnoštevilo so bili zbrani telovadci Sokola I. pod vodstvom načelnika br. Podgornika.

Zaradi splošne žalosti je izostal svečan sprejem in niti vzklika ni bilo čuti, ko je ob 9.02 privozil brzovlak, žalost je pa zadušila pozdravne besede. Tudi zmagovalci niso izpregovorili besedice in le nemo so podali roko svojem in prijateljem ter takoj odšli domov.

Zaradi nezgode br. Maleja je naša vrsta odločila odhod iz Luxembourg za ves dan, a ko so se zgodaj jutraj prišli posloviti od njega, je bil Malej že na mrtvaškem odru v mrtvašnici bolnice, kjer je izdihnil. Ob njem sta ostala brata Osvald in Štukelj, ki vodi vse priprave za prevoz pokojnikovega trupa v domovino. Kdaj pripeljejo krsto v Ljubljano, še ni znano, vendar pa po telegrafski vesti iz Luxembourg najbrž drevi ali jutri dopoldne tako, da bo skoro gotovo pogreb v Ljubljani v nedeljo jutraj na glavni kolodvor, popoldne pa v Bohinju.

Najbolji potri je svetovni prvak Primožič, ki se ne more živjeti v strašno resnico. Ne more pozabiti, kako je smrtno ranjen Malej še v zadnjih izdihih izpraševal, ali bo Primožič prvi in s poročno zavestjo zmage se je presejil na oni svet. Luxembourgke novice so tako brezplačno objavile Malejev pavi in po vsem mestu je zavladalo splošno žalovanje že pred Malejevo smrtjo, ker so jo listi prenapelo javili. Na mrtvaški oder so prvi položili venec Madžari in pa Belgijci, nato pa vse ostale vrste in zastopstva vseh v Luxembourg zastopanih telovadnih organizacij. Luxembourgka telovadna federacija je položila kondolacijsko listo z naslednjim besedilom:

»Telovadci stoji globoko potrti od mrtvaškem odru svojega ljubega (ovariša) Antona Maleja iz jugoslovanske vrste, ki jim ga je tragična usoda v Luxembourg iztrgala in ga zvestobo v mislih za slovo pozdravljajo.

Njegovo težko prizadeto mater zagotavljajo svojega odkritosrčnega in najpristnejšega sožalja.

Lista je bila v najkrajšem času polna najodličnejših imen.

Kondolirali so takoj razni ministri luxembourške vlade in telovadne zveze najrazličnejših narodov. Med prvimi je prišel pokropiti Maleja nadškof luxembourški, ki ga je tudi blagoslovil. Češka vrsta se je že pred Malejevo smrtjo odpravila in prav tako tudi starosta poljske sokolske zveze grof Zamoyski, ki je odšel v Pariz. Brzojavili so za njim in s prvimi vlakom se je grof Zamoyski s svojo hčerko zopet vrnil v Luxembourg ter odšel pokropiti našega telovadca. Izgubo neprecenljive mlade sokolske sile je sivolasega grofa tako pretresla, da namerava njegovo krsto spremljati do groba v Bohinju.

Ko so zvedeli za nesrečo slovenski delavci po tovarnah v okolici Luxembourg, so takoj pustili delo in prišli pokojnika kropiti. Luxembourgski telovadci so pripravili na svoje stroške Maleju veličasten pogreb.

Član naše tekmovalne vrste Antosiewicz nam je o tragični luxembourški nesreči povedal še tele podrobnosti:

Takoj po prostih vajah na stadionu se je villa ploha, ki ni hotela pojenjati. Zato se je tekmovalni odbor sestel k sebi in na nji sklenili, da vse tekmovalne vrste razdelimo v dve telovadnici in tam nadaljujemo z orodnim tekmovaljem. Naša in belgijska vrsta sta se s avtobusom odpeljali v šolsko telovadnico, ki je bila velika približno 16x7 m. V njej je bilo do zadnjega kotička natrpano ljudi, zrak pa je bil tako zategel, da je naša vrsta glava bolela. Ker smo bili prestrašeni, so v telovadnici zakurili peči, kar pa je še poslabšalo zrak zaradi ogljikovega dioksida. Jaz sem od časa do časa hodil v garderobo, da sem pri odprtem oknu vahal svež zrak. Naša vrsta je najprej nastopila z vajami na drugo, medtem ko so Belgijci telovadili na krogih. Ker Luxembourgci za slabejšega časa telovadnic niso imeli primerno opremljenih, so za blažino pod orodjem služile navadne preproge iz kokosovega tkiva, kakor se pri nas uporablja za predpražnike. To je postalo usodno za Štukelja in pozneje tudi za Maleja. Ko je pri potjočeni vaji pri odskoku iz salta priletel Štukelj na tla, mu je preproga na gladkem parketu zdrvela tako, da je padel na hrbet in si stisnil pravi kol,

da mu je takoj otekel. Seveda zato Štukelj ni bil več sposoben za nadaljno tekmovalje in smo bili zaradi tega precej deprimirani. Odvedli smo ga v bolnico na rentgen, kjer je zdravnik dognal, da nima zlomljene nobene kosti in tudi nikakih notranjih poškodb. Zato je Štukelj poskušal z vajami na različnih orodjih, vendar pa zaradi hudih bolečin ni mogel dalje. Ko smo po kosu nekako ob pol 4. prišli zopet nazaj v telovadnico, da nadaljujemo z vajami na krogih, je Malej pripomnil:

No zdaj smo pa prišli zopet v klavnico. Dve nesreči sta že bili, v tretje gre rado.

Ko je kot šesti nastopil na krogih, mu je skušal Primožič asistirati, vendar pa ga je sodnik dvakrat od tega odvrgel. Izključujem, da bi bil to povod Malejeve smrti, ker ne glede na to, da je sodnik ravnal po

Osvalda, ki mu je uprava Clinique de Saint Therese, kjer je Malej ležal, dala na razpolago sobo, s čimer je bil Malej tudi zelo zadovoljen. Pri vratih pa nas je sprejela usmiljenka in nam na naše vprašanje o Maleju povedala, da je umrl. Molče nas je vodila v mrtvašnico, kjer je že ležal na katafalku v sokolskem kroju naš tovariš. Solze so nam stopile v oči, z nemo bolelostjo smo stali pol ure pri mrtvem prijatelju. Da uredita vse zadeve glede prevoza trupa, sta ostala v Luxembourg Štukelj in Osvald.

Kot vzrok nesreče smatram zaradi menjavanja temperature iz stadiona v zatohlo telovadnico nastalo nerazpoloženje in glavobol, ki nas je vse mučil. Bržkone Malejeva nesreča ne bi bila smrtna, če bi padel v stadionu, kjer je bila pod orodjem

Tone Malej na mrtvaškem odru v Luxembourg

predpisih se je vse dogodilo v tako kratkem času, da bi tudi asistiranje ne zadržalo silovitiga sunka.

Seveda smo takoj vsi pristopili k njemu, ki je že po par trenutkih prišel k zavesti. Ker nismo vedeli, kako se je poškodoval, smo ga pustili ležati do prihoda zdravnika. Takoj je priskočil k njemu grof Zamoyski s svojo snaho in mu s konjakom močil usta. Malej je pa le tožil, da ga boli za tilnikom. Ker pa je imel mrtvo vse telo doli od prs, sem takoj vedel, da si je poškodoval hrbtenico. Odpeljali so ga z različnim avtom v bolnico, mi pa smo pod dojemom druge nesreče nadaljevali tekmovalje ob električni luči in neznosnem ozračju do 10. zvečer. V nedeljo je bil dan počitka in smo zato večkrat obiskali v bolnici Maleja, ki ni čutil nobenih bolečin. Želel je le, da bi ga prepeljali domov, kjer bi se zdravil, kar pa je zdravnik odklonil, ker ni bil sposoben za transport. V ponedeljek zvečer smo ga zopet obiskali, ker so medtem luxembourške novice pisale, da je že umrl. V bolnici pa smo zvedeli, da mu gre na bolje, da je temperatura padla na normalno in da že malo čuti, če smo ga prišli za noge, kar je tudi zdravnik smatral za dober znak. Zato smo se hoteli v torek jutraj odpraviti. Pred odhodom smo ga pa še enkrat hoteli obiskati, da se od njega poslovimo. Ker ni bil Malej več francoskega jezika, smo nameravali pri njem ostaviti

milvka, ki bi silni udarec kolikor toliko omilila. Na tekmovalju so se istokotno ponesečili še en Luxembourgčan in en Francoz, ki je padel v drugi telovadnici z orodja na betonska tla in si zlomil nogo.

— Vse podrobnosti Malejevega pogreba, ki bi bile sklenjene nocoj po zaključku listov, objavi drevi ob 22. med dnevnimi poročili radio.

— Sokol I. poziva svoje članstvo, da se polnoštevilo udeleži pogreba svojega prerano umrlega br. Tonea Maleja. Kdor ima kroj, v kroju, sicer pa v civilu z znakom. Čas pogreba objavimo pravočasno. — Zdravo!

— Pozivljamo vse pevce ljubljanskih in okoliških pevskih društev, da se udeležijo pogreba tragično preminulega Sokola Maleja Antona. Arhivari naj prinesejo s seboj znane nagrobnice. Čas pogreba bo naznanjen v dnevnikih in v avlah Glasbene Matice ter Ljubljanskega Zvona. Zdravo! Uprava Hubadove župe JPS.

— Sokol Jezica, kateremu je bil pokojni brat Tone Malej vedno dober prijatelj, prelega za 20. julija nameravajo proslavo svoje desetletnice na 27. julij, da se v bolečini družijo z ostalimi Sokoli v žalovanju za ravnimi borecem.

nost, ga bodo ohranili v najboljšem spominu. Ugledni družini ob bridki izgubi naše iskreno sožalje!

Prvi letošnji start „Ljubljane“

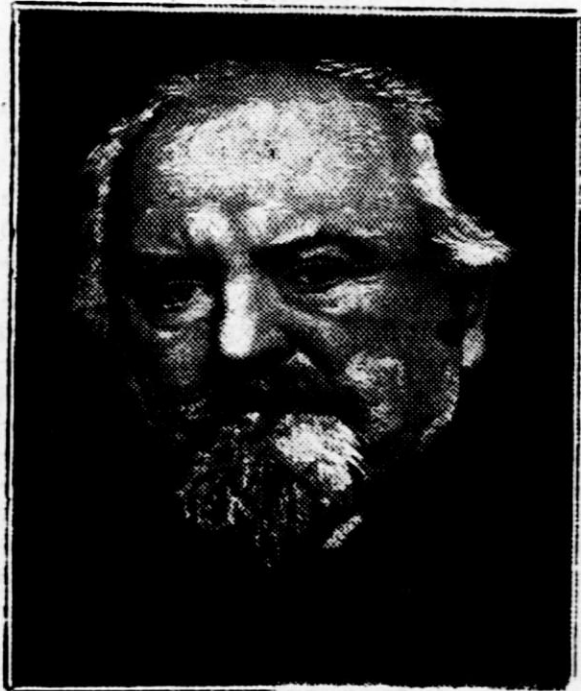
Ljubljana, 18. julija.

Snoči je »Ljubljana«, prvo letalo ljubljanskega Aerokluba, zopet brnela nad Ljubljano po skoro enoletnem odmoru. Lani jeseni so namreč letalo razdrli, ga pregledali in motor poslali v Nemčijo. V berlinski tovarni Mercedes Benz so motor temeljito pregledali in osnažili ter nadomestili bate, ki so se nekoliko zatrli. Te dni so motor vrnili s certifikatom nemške komisije za pregledovanje motorjev in letal (Deutsche Versuchsanstalt für Luftfahrt), iz katerega je razvidno, da je letalo za leto dni zopet sposobno za letanje. Tak sistematični pregled letala je namreč potreben vsako leto.

Snoči ob 18. je »Ljubljana« prvič startala. Start je šel gladko. »Ljubljana« se je lepo dvignila in kakih 20 minut krožila nad mestom. Pilotiral je g. Colnar, izkušeni pilot ljubljanskega Aerokluba.

Novo letalo ljubljanskega Aerokluba, ki je imelo takoj po drugem startu malo nezgodo — pri pristajanju je zadelo ob omejni kamen mestne občine in se poškodovalo — so že popravili in je sedaj zopet pripravljen za start. Čakajo samo še propeler. Aeroklub je naročil dva propelerja, enega v Nemčiji, drugega v Angliji, toda prišel ni še nobeden, čeprav sta bila naročena že pred 14 dnevi. Zato je bil Aeroklub prisiljen odpovedati udeležbo na mednarodnem letalskem krožnem poletu po Evropi, za katerega je lani prijavil svoje letalo. Danes popoldne morajo že namreč vsa letala biti v letališču Tempelhof v Berlinu.

V nedeljo se Aeroklub z »Ljubljano« udeležijo kmečkega praznika na Krškem polju. Letalo pristane na Krškem polju v nedeljo popoldne in bo na razpolago vsem, ki bodo hoteli letati. Svečan krst novega letala bo v nedeljo 3. avgusta.

Josip Rus

Včeraj je v Prevojah preminul v visoki starosti 80 let tamošnji veleazlužni posestnik in gostilničar, g. Josip Rus. Pokojni je velik del svojega plodonosnega življenja posvetil občeukoristnim poslom: bil

je dolgo vrsto let načelnik obrtne in gostilničarske zadrage. Že pred vojno in med vojno je bil župan v domači občini. Pred 23 leti je ustanovil posojilnico in hranilnico v Prevojah in bil tej zadruzi vzoren načelnik od ustanovitve vso dolgo dobo do svoje smrti. Pred leti je slavil v krogu svojih dragih zlatih porokov. Vzgojil je številno vrsto uglednih sinov in hčera; pokojni je med drugim oče našega mestnega fizika g. dr. Mavricija Rusa, in ravnatelja Ljubljanske kreditne banke g. Frana Rusa.

Njegov pogreb bo jutri, v soboto ob pol 10. uri dopoldne iz hiše žalosti v Prevojah na pokopališče v St. Vid pri Lukovici. Vsi, ki so poznali pokojnikov kremeniti značaj in njegovo do zadnjega neumorno delav-

PRAVI
:FRANCK:
vedno
odlična kakovost!

Anton Kristan

Ljubljana, 18. julija.

Izginil je iz vrst javnega življenja Anton Kristan, predsednik Zadrugne banke. Rojen je bil 31. januarja 1881 na Viču pri Ljubljani. Dovolil je pet razredov realke in bil v drugem letniku trgovske akademije v Brnu, ko je l. 1899. prišel kot tajnik trg. in obrtnega društva v Gorico. Kljub mladosti je z večjo roko posegel v nastajajočo organizacijo obrti in trgovine na Goriškem in kazal že takrat izredno žilavost in energijo, ki sta ga dčila do konca. L. 1903 je prevzel vodstvo Konzumnega društva v Idriji. Bilo je takrat na robu propada. V kratkem času je dvignil zadrugo tako, da je postala pač najmočnejše takratno konzumno društvo socialistične stranke. V Idriji je ustanovil tudi čipkarsko zadrugo ter je združil okoli nje skoraj 1500 delavk. L. 1908 je prišel v Ljubljano kot tajnik Zadrugne centrale. Ko je ustanovil Konz. dr. za Ljubljano, je izstopil in se ves posvetil združnemu gibanju in je tekom svojega dela ustanovil preko 25 zadrug. Za časa vojne je bil predsednik vojne zveze za aprovizacijo dežele in je pridobil, kar se je sploh dalo, da se je ublažila beda onega časa.

Po vojni je stal na čelu gibanja social. dem. delavstva ter je bil voljen v konstitu-

lizma, vsaj socialno gibanje danes preveča vse kulturne države.

Tega si je bil Anton Kristan vedno svest, tudi takrat, ko je sodeloval s političnimi nasprotniki ali pa predstavitelji gospodarskega gibanja med nami. Antona Kristana so cenile visoko tudi meščanske centrale gosp. gibanja, upoštevali so ga priznani nacionalni ekonom. Njegova beseda je vedno zalegla v Beogradu, kjer so ga poznali po njegovi energiji in znanju.

Bridko se spominjam mladega Kristana, ko je prišel k nam v Gorico kot tajnik obrtnega društva. Ze iz njegove ponudbe za mesto tajnika je vela vsa pristna samozavest. Prišel je kot soc. revolucionar. Po dnevnem delu je zahajal v okolico in zanesel med kmečko ljudstvo novo gibanje. Se danes so možje, ki so ga kot mladenič poslušali, steber soc. gibanja v goriški okolici. Z neukročeno odkritosrčnostjo je nastopal že mladi Kristan in pozneje si s tem nakopal marsikaterega nasprotnika. V kratkem času svojega dela je do dna spoznal vedeče gospodarske kroge na Goriškem, uvidel vsa šibkost dela med meščani ter to jasno povedal, obenem je prišel do spoznanja, da je ravno gospodarsko delo jedro vsega človeškega dela.

Zivo se spominjam njegovega članka v »Soci« pri odhodu iz Gorice. Mlad človek se izprehajal po dnevnem delu in razmišlja o rezultatih svojega dela. Uvideva, kako je vse revolucionarno gibanje ideološko, kako je politično delo zašlo v malenkosti. Mladenič išče novih idej in ko gre čez Sošni most, vrže raz sebe vse prazne ideologije in sam sebi ukazuje novo pot: pusti vse politične in prazne ideologije, zarij se v realno gospodarsko delo, s tem rešiš sebe in rešiš deželo.

Po tem geslu je delal in izginil izmed nas.

K večjemu politični spremitji velikega pokojnika številni prijatelji in znanci v nedeljo popoldne ob 3. od njegovega doma na Miklošičevi cesti št. 13 na evangelijsko pokopališče. Slava Kristanovemu spominu!

Dr. H. Tuma.

Afera s ponarejanjem grenčice

Afera s ponarejenjo »Franc Jožefove« grenčice, ki je v Zagrebu dvignila mnogo prahu, zavzema vedno večji obseg. Oblasti so namreč ugotovile, da so ponarejeno grenčico iz razne druge ponarejene mineralne vode prodajali po raznih zagrebških trgovinah, ponarejevalcem pa še niso prišli na sled. Trgovci iz Mesniške ulice je sicer priznal, da je lepil etikete »Franc Jožefove« grenčice na steklenice z »Marijino« vodo, toda pravemu ponarejevalcu mineralne vode še niso mogli do živga.

Trgovci, pri katerih je policija zaplenila steklenice s ponarejeno grenčico, so jo večinoma dobivali iz istega vira. Policija je ugotovila, da je ponarejeno vodo dobavljal neki trgovec iz Slovenske ulice. Lastnik je bil takoj pozvan na policijo in tudi pri njem so uvedli obširno preiskavo. Pri zaslišanju je mož zatrjeval, da jo je naročil v Ljubljani in da niti pojma ni imel, da gre za ponarejejo grenčice. Zagrebška policija je poslala v Ljubljano enega najspretnjših detektivov, ki je ugotovil, da je bila grenčica res dobavljena iz Ljubljane, pregledal je tudi skladišče ljubljanske trčrke, toda našel ni nobene steklenice s ponarejeno etiketo.

Trgovci iz Slovenske ulice je bil ponovno zaslišan, vztraja pa odločno pri tem, da je kupil ponarejeno vodo v Ljubljani, ne da bi vedel za to. Zdi se pa, da mož očitno laže, kajti eden njegovih uslužbencev je na policiji izpovedal, da je trgovec imel večjo količino »Herkules« vode, katero je pretakal v prazne steklenice »Franc Jožefove« grenčice. Policija je ugotovila, da je imel res večjo zalogo »Herkules« vode, ki je pa sedaj nima več. Trgovci seveda kategorično zanika krivdo in zatrjuje, da gre samo za zlobno osvetlo uslužbenca, ki je bil nedavno odpuščen.

Preiskava je sedaj na mrtvi točki. Zagrebška policija ne ve, kdo je ponarejal vodo, kdo je lepil ponarejene etikete in kdo je vodo razpošiljal. Preiskava se nadaljuje.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Petek, 18. julija 1930, katoličani: Friderik, pravoslavni: 5. julija, Atanasije.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Ljubavni valček.

Kino Ideal: Žena v plamenu.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Trnkoczy, Mestni trg, Ramor, Miklošičeva cesta.

Organizacija rdeče armade

Poročilo na XVI. kongresu ruske komunistične stranke — Rdeča armada izdaja svoje liste

Za XVI. kongres ruske komunistične stranke so bila pripravljena poročila o vseh panogah življenja v sovjetski Rusiji. Eno poročilo se je nanašalo na življenje in razmere v rdeči armadi. Rdeča armada je dobila v bistvu svojo sedanjo organizatorično strukturo že po l. 1924, ko so bili ustanovljeni temeljni kadri. Reforma iz l. 1924 je dala edincam rdeče armade moderno obliko, kar je bila posledica izkušenj v svetovni in državljanski vojni. Pri tem so računali s socialno-političnimi in gnotnimi činitelji v bodočih vojnah. Obenem je bila pa posvečena velika pozornost tudi tehnični reorganizaciji.

Zadnji dve leti pomenita dobo odločnega preloma v strogo vojaških pripravah rdeče armade. Na mandžurskem bojišču so položile poedine čete rdeče armade izpit iz svoje vojaške zrelosti. Poročilo o delovanju rdeče armade ugotavlja, da je disciplina zadnje čase močno napredovala in da so se zelo zboljšale razmere tudi glede kakovosti častniškega zbora. Rdeča armada je dobila zadnja leta vse teoretične pripomočke. Lani je izšlo obširno strokovno delo, v katerem so konkretna navodila, kako je treba rabiti topništvo, tanke in letala in kako naj vse te vrste orožja na bojnem polju sodelujejo s konjenico in pehoto. Poročilo omenja tudi vojne priprave v zrakoplovstvu in mornarici. V zrakoplovstvu je šlo zadnje čase vse prizadevanje za tem, da dobi Rusija lastne tipe vojaških letal in da izdelava domača industrija čimveč in čim močnejših motorjev.

V mornarici je treba omeniti kot najvažnejši dogodek preizkušnjo amurske flotile pri konfliktu na Daljnem vzhodu. To brodogradje je dobro izpolnilo skupno z letalci in vojsko več vojaških nalog. Na nasprotni strani sovjetske Rusije sta pokazala sovjetska dreadnoughta »Parižska komun« in »Augustus Muir«.

50

Krog zločinov

Roman

»Bil sem odpuščeno«

Ko se je Molly Langtonova vrnila iz delavnice profesorja Caspiana, ni našla Georga v svoji sobi. Zaklenjena je vrata in sedla za mizo, na kateri je opazila listek napisanega papirja. Bilo je Georgovo pismo.

— Poskusim spregovoriti z vami danes popoldne. — G.

Molly je raztrgala listek na drobne kosčke in ga vrgla v smeti. Georgova poseta je bila neizrečeno vesela, pa sama ni vedela zakaj. Zdaj, ko ni več stanoval v profesorjevi hiši, ji je bil zelo prijeten občutek, da dela v profesorjevem laboratoriju in da ga je treba samo poklicati, pa pride.

A misel, da tudi ponosi ni daleč od nje, da stanuje na nasipu sv. Petra, jo je tolažila in bodrila. Zvesta, da je George blizu, kadar hodi okrog nje preteča postava Marca Sternholda, jo je pomirila tako, da se ni bala nobene nevarnosti.

Njen pogovor s Caspianom je bil kratak. Izročil ji je daljšo znanstveno razpravo, češ, naj jo prepiše, potem jo je pa pustil čakati, ne da bi črnil be-

»Profintern« svetu svojo tehnično opremo in trpežnost. Pula sta iz Baltijskega v Črno morje. Zboljšanje tehnične opreme rdeče armade je tesno združeno z napredkom industrijalizacije sovjetske Rusije. Zato so problemi vojaške tehnike v neposredni zvezi z realizacijo industrijalizacijskega načrta.

V armadi sami je posvečena velika pozornost njeni politični orientaciji, posebno kar se tiče poveljnikov. Zadnje čase je v rdeči armadi močno naraslo število delavcev in organiziranih komunistov. 1. januarja 1928 je bilo v rdeči armadi 82.018 organiziranih komunistov, letos 1. januarja pa 129.360. Velika važnost se polaga na vsa vodilna mesta in na poedine polke, ki morajo biti trdna opora Stalinovega režima. Kulturno politično delo se vodi v rdeči armadi s pomočjo klubov in najrazličnejših krožkov. Zdaj je klubov 838, leninskih krožkov pa nad 6000. Pri klubih je 1074 političnih krožkov, 828 krožkov za vojaške vede, 1605 sportnih krožkov, 2025 krožkov za umetnostno propagando, 826 protiverskih krožkov, 1244 splošno izobraževalnih krožkov za študiranje tujih jezikov in še mnogo drugih organizacij. Rdeča armada izdaja 23 svojih listov, namenjenih vsem vojakom, poleg tega pa nad 9000 listov poedinih polkov, čet itd. Vsa ta literatura služi seveda propagandi komunističnih idej. Glavni namen je napraviti z rdeče armade vojaško politično silo, ki bi služila na eni strani obrambi države, na drugi pa realizaciji komunističnih političnih ciljev.

Soglasje.

— Praviš, da si vprašal v tej zadevi za svet kar dva advokata naenkrat. Ali sta se v sodbi strinjala?

— Strinjala sta se, toda samo v toliko, da sem moral plačati obema po 500 Din.

sedico. Sedel je nekaj časa zatopljen v svoje misli, kakor da tehta besede, potem je pa namignil Molly, naj odide. Spomnila se je, da ji je George pravil, da se peča profesor s težkimi problemi. Nezdruživa bledeča profesorjeva obraza in njegovi drhteči prsti, kadar je bil zamišljen, so napravili na njo neprijeten vtis, da se v tej skrivnostni hiši godi nekaj, kar mu gre na živce.

George je prišel popoldne k nji, kakor je bil obljubil.

— Vas ne bo motilo, če pokadim cigareto? — je vprašal. — Sicer bo pa bolje, da se premagam. Ta krilati lev bi mogel to zavohati in imeti bi sitnosti. Saj sploh nimam dovoljenja govoriti z vami.

— Kdo pa je ta krilati lev? — je vprašala Molly.

— Gospa Torranceva, — je odgovoril George.

— Z menoj je bila zelo prijazna, — je dejala Molly. — Zdi se mi, da profesorjeva gospodinja ni napačna.

— Veseli me, da nimate o nji slabega mnenja, — je pripomnil George apatično. — Toda prišel sem, da se pomnim o Sternholdu. To je podla duša, verjemite mi. Prej sem samo slutil, da ni pošten, zdaj pa dobro vem.

Vprašujoče ga je pogledala. Ni izgovorila vprašanja, čeprav ga je že imela na jeziku. Zavedala se je dobro nevarnosti, ki bi ji prišla, če bi izdala več, nego je nameravala. Misliła je še vedno, da George nikoli ne sme zvedeti, kaj ji je predlagal Sternhold.

Rasputinov tajnik pred sodiščem

V Parizu so imeli te dni zanimivo obravnavo. Na zatožni klopi je sedel bivši tajnik vsemogočnega Rasputina Aron Simanovič s svojim sinom. Oba sta bila obtožena ponarejanja červoncev. Simanovič je hotel pred tremi leti menjati v neki pariški banki dva ponarejena červonce, toda v banki so ponarejeni denar spoznali in ponarejalec je moral s svojim sinom pred sodišče. Obtožena sta se zagovarjala, da sta dobila denar od gruzinskih knezov Eristova in Čolokašvili in da bi zaslužila z menjavanjem 15 %. Preiskava proti Simanoviču, njegovemu sinu in obema Gruzinom je šla sporedno z berlinsko preiskavo proti ponarejalcem červoncev. Gruzina sta bila zaradi pomanjkanja dokazov izpuščena, proti Simanoviču in njegovemu sinu je pa nastopila sovjetska državna banka kot civilni tožilec.

Vsa pozornost je bila obrnjena na Arona Simanoviča, bivšega Rasputinovega tajnika. Pri očetu nizke postave in koničaste glave je sedel sin in se živahno pomenkoval s svojim pravnim zastopnikom. Med občinstvom je bila tudi številna Simanovičeva rodbina — hčerke, zetje in vnuki. Prvi je bil zaslišan knez Eristov, ki je zanimal vsako krivdo, pač je pa priznal, da Simanoviča pozna in da se je sestajal z njim. Knez Čolokašvili je te dni v nekem savojem sanatoriju umrl. Predsednik gruzinske misije v Parizu je kot glavna priča trdovratno molčal. Ves čas ni črnil niti besedice.

Obravnava je pokazala, da se ponarejeni červoncev točno ujemajo z berlinskimi červonci in da so bili izdelani v enaki izdelavnici. Berlinski proces je kazal, da je červoncev ponarejala neka gruzinska organizacija. Slo je za ugotovitev, če je Simanovič vedel, da so bankovci ponarejeni, ko jih je dobival od Gruzinov. Njegov zastopnik je sveto zatrjeval, da obtoženec tega ni vedel, češ, da kaj takega ni bil zmožen

mož, ki je igral med vojno v Rusiji zgodovinsko vlogo. Del občinstva je sprejel to izjavo z ironičnim smehom. Zagovornik je pa nadaljeval, da je vplival Simanovič kot Rasputinov tajnik ne samo na neizobraženega mušika — pacifista, temveč tudi neposredno na ruskega carja in zgodovino Rusije. Po njegovem mnenju se ima Francija zahvaliti temu vplivu, da Rusija l. 1916 ni sklenila z Nemčijo separatnega miru. »Odrešenik« Francije in Rusije se je pri tem zadovoljno smehljaj. Zagovornik je zaključil svoj govor s patetično izjavo, da je žid Simanovič preprečil separatni mir carske Rusije z Nemčijo, ker je bil prepričan, da bi bila zmaga Nemčije za židovski narod nesreča.

Simanovič in njegov sin sta bila oproščena, toda ne po zagovornikovi zaslugi, temveč zato, ker se sodišče ni moglo prepričati o njuni krivdi. Sodne stroške bo morala plačati sovjetska narodna banka.

Morilec, ki telefonira žrtvi

Newyorška policija ima te dni obilo posla z morilcem, ki je pustil povsod, kjer je nastopal, vizitko, na kateri je bilo napisano namesto imena »3 X«. Mož je zadavil tri ženske v spanju. Mora biti dober akrobat, ker je splezal k vsem trem žrtvam po žlebu in prizidku. Zadnje čase se je specializiral na izsiljevanje. Javil se je telefonično nekemu veleindustriju pod imenom 3 X in mu sporočil ne preveč razveseljujočo vest, da je zdaj na vrsti on, da ga umori. Lahko se pa odkupi, če položi 10.000 dolarjev v kuvertu in on skrije na določenem kraju v novi stavbi, da pride morilec čez osem dni po njo. Seveda je industrialec obvestil policijo, ki je poslala na dotični kraj štiri detektive. Toda zločinec je zavohal nevarnost in ni prišel. V bližini novega poslopja so detektivi sicer arretirali tri sumljive potepuhe, toda dokazati jim niso mogli ničesar in zato so jih izpuščili.

Moderni morilec je pa kmalu drugič telefoniral industrialec in mu očital, da mu je nastavljal past. Dejal je, da ima to za svojo dobroto, da ga ni hotel umoriti, čeprav je umor njemu igrača. Če mu ne pošlje pravočasno denarja, mu je odbila zadnja ura, kajti poslopje, kjer ima stanovanje in pisarno, zleti v zrak. Slučajno so bili pri dotičnem industrialec detektivi, ki so takoj ugotovili, od kod morilec telefonira. Zvedeli so, da je telefoniral iz neke parfumerije, ko so pa prispeli tja, jim je lastnik povedal, da je telefoniral eden njegovih odjemalcev iz trgovine. Ni se pa mogel spomniti, kakšen je bil. Zdaj išče neznanega morilca 80 detektivov in industrialec, kateremu je telefonično zagrozil z umorom, plača 50.000 dolarjev onemu, ki morilca izsledí.

Stroj, ki žanje in mlati obenem

V zvezi z ublažitvijo poljedelske krize v vzhodni Prusiji so se napotili tja berlinski novinarji. Med drugim so si ogledali veleposesstvo Zöblin, ki je tipični primer racionalizacije v poljedelstvu, s katero hočejo nekateri veleposesniki znatno dvigniti kapaciteto zemlje. Racionalizacije je v tem, da nadomeste človeško delo stroji.

Na veleposesstvu Zöblin sejejo na 1200 oralih rodovitne zemlje pšenico, rž, ječmen in oves. Novinarjem so pokazali, kako žanjejo žito. V Nemčiji so izumili stroj, ki žito obenem požanje, omlati in preseje. Čisto zrno nalože takoj na tovorne avtomobile in odpelje bodisi na kolodvor v vagone ali pa v sušilnice. Sušilnica je trinadstropno poslopje ali bolje rečeno ogromen stroj, kamor stresajo žito, ki pride iz njega suho v vreče. Vsako uro posuši stroj do 150 kv. žita. K stroju, ki požanje, omlati in preseje žito, sta potrebna samo dva delavca. Avtomatično delo v sušilnici opravi en delavec. Če računamo še kuharico, so zaposlene na veleposesstvu štiri delovne moči, ki opravijo vse delo tam, kjer so rabili prej 80 do 100 delavcev.

Obrnil se je.

— Stopite k oknu, — je dejal nena doma. — Pokažem vam bližnjico do hiše, v kateri zdaj stanujem. Bill Eastwood mi jo je pokazal.

Pokazal je na drevje na kraju vrta. — Tam so vrata v steni — vodijo v samotno ulico. Druga vrata na levo v tej ulici vodijo na stransko dvorišče pod mojim stanovanjem. Ste me razumeli? No torej, zdaj se mi je odvalil kamen od srca.

Ponovno se mu je zahvalila in prosila ga je, naj ji pojasni malo prej izgovorjeno trditev.

— Dejali ste, da je tu še nekaj drugega. Ne razumem vas. Morda ste hoteli reči, da se godi v tej hiši nekaj, kar bi...

Zdrznila se je in obmolnila. Za vrata so se začuli koraki. Oba sta jih slišala in spogledala sta se. Nekdo je na hodniku obstal. Nekaj časa je bilo vse tiho, potem so se pa vrata na stežaj odprla. se škodoželjno režal. George in Molly Marcus Sternhold je stal na pragu in se nista ganila od okna.

— Tole je privatna soba dame prav tako kakor delavnica, — je dejal George srdito. — Toliko takta bi pa že lahko imeli, da bi potrkali.

Sternhold ni odgovorila na to opazko.

Ali ste že naročeni na ilustrirano tedensko revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«?

Razpis

Splošna maloželezniška družba d. d. v Ljubljani razpisuje dobavo materiala za doljni ustroj:

- ca 7500 m³ tolčenega gramoza,
- ca 740 m³ finega gramoza, odnosno
- ca 4450 m³ lomljenega kamna in
- ca 3900 m³ tolčenega gramoza.

Pripomočke je dobiti pri obratnem vodstvu, Zaloška cesta št. 25.

Ponudbe je vložiti do 27. julija 1930 istotam.

Razpis

Splošna maloželezniška družba d. d. v Ljubljani razpisuje odvoz od ca 7600 m³ zemeljskega in zasipnega materiala ter različne vožnje za gradbeni material.

Pripomočke je dobiti pri obratnem vodstvu, Zaloška cesta št. 25.

Ponudbe je vložiti do 27. julija 1930.

Razpis

Splošna maloželezniška družba d. d. v Ljubljani razpisuje prevoz materiala za gornji ustroj:

- ca 10.380 q tračnic.

Pripomočke je dobiti pri obratnem vodstvu, Zaloška cesta št. 25.

Ponudbe je vložiti do 25. julija 1930.

Razpis

Splošna maloželezniška družba d. d. v Ljubljani razpisuje dobavo materiala: telefonskega in telegrafskega kablo ter različnih zveznih muf.

Pripomočke je dobiti pri obratnem vodstvu, Zaloška cesta št. 25.

Ponudbe je vložiti do 24. julija 1930. istotam.

I. Stjepušin

ZAGREB, Julijevca 57

priporočam najboljši
tambure, zice, škole,
partiture i ostale po-
trebitne za
sva glazbala.
Odlikovan na
pariskoj izložbi
Cjenici franko.

□□□□□□□□□□

Vsa pleskarska in ličarska dela

izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

J. HLEBS

pleskarstvo in ličarstvo

Ljubljana, Sv. Petra cesta 33.

L. Mikuš

LJUBLJANA Mestn trg 15

priporočam svojo zalogo
dežnikov in solčnikov,
ter sprehajalni palice
Popravila se izvršujejo
— točno in solidno —

KONZUMNO DRUŠTVO ZA SLOVENIJO R. Z. Z O. Z. V LJUBLJANI sporoča cenjenemu občinstvu pretresljivo vest, da je dne 17. julija t. l. ob 22. uri preminul v polni svoji delavnosti gospod

Anton Kristan

predsednik nadzorstva Konzumnega društva za Slovenijo, minister n. r., predsednik Zadrugne banke, predsednik Zveze gošpodarskih zadrug i. t. d., i. t. d.

Pokojsnikov pogreb se vrši dne 20. julija ob 3. uri popoldne.

Vse njegovo življenje je bilo spomenik neutrudljivemu delu na zadrugnem in socialnem polju.

Konzumno društvo za Slovenijo
r. z. z o. z. v Ljubljani

Posojilnica in hranilnica, r. z. z. n. z. na Prevojah naznanja tužno vest, da je njen ustanovitelj in načelnik, gospod

Josip Rus

posestnik in gostilničar

dne 17. t. m. preminul.

Dragemu pokojniku, ki je od ustanovitve bil naši zadrugi vzoren načelnik vseh 23 let, zasluženost častno priznanje in iskreno zahvalo za veliko požrtvovalnost. Naj počiva v miru!

Prevoje, dne 18. julija 1930.

NAČELNIŠTVO IN NADZORSTVO.

>Mali oglasi<

Vsaka beseda 50 par. Plačo se lahko tudi v znamkah
Za odgovor znamko! - Na vprašanja brez znamke ne
odgovarjamo - Najmanjši oglas 10 par. 5

Strojepisni pouk

med počitnicami se vrši vsak dan od 6 do 9 ure zvečer. Začetek 1. avgusta. Vpisovanje 1. avgusta in dalje vsak dan od 6 do pol 8 ure zvečer. Tečaj za začetnike in izveščanje. Posebni tečaj za starejše dame in gospode. Učna ura Din 4. Christofor učni zavor, Ljubljana, Domobranska cesta št. 7-I. 2052

Za stavbe

vsakovrsten sub tesa in žagan les, ladijska tla ceno od daja Fran Sustar, Dolenjska cesta, telefon 2424. 60/T

Pletilni stroj

>Rašel<, kompl. in več ploskih strojev, rašel blaga na kg, volnenega prediva ter umetne svile, Jaquard stroj za prebivanje itd. prodaja Fabrika trikotaje >Morava<, Beograd, Vasi na ulica 3. 2059

Fotograf. pomočnico

resno in pošteno, v snemanju in retušu v modnem stilu popolnoma veščo, za vodstvo delavnice sprejme Foto Berner, Dubrovnik. 2058

REVMAZEM

Ishias, zabrekli žile, bolečine v kosteh, zobobol, glavobol itd. zdravi najzanesliveje Antirheumin, ki si je v kratkem času stekel nebroj priznanja. Cena orig. steklenici 35, poskusni pa 18 Din.

Ferralbumin

je izredno sredstvo proti malokrvnosti, obči oslabelosti, pomanjkanju teka itd. Cena orig. steklenici 35 Din.

Obe zdravili se dobivata po lekarnah ali pri proizvajalcu: Mr. A. Mrkušić, lekarnar, Konjic, Hercegovina, ki pošlje franco po povzetju 3 orig. steklenice za 105, a 1 za 40 Din. Poskusne 3 steklenice Antirheumina za 65, a 1 za 25 Din. 1921

Trgovski pomočnik

(lagerist) išče službe v Ljubljani. Cenj. ponudbe pod >Trgovski pomočnik< na upravo >Slov. Narod<. 2068

Krojačica

z obrtno pravico dobi mesto. Ponudbe pod >Vič< na upravo >Slov. Narod<. 2060

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani: krepla oslabele, malokrvne, odrasle in otroke. 58-T

Prometni zavod za premog d.d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah - samo na debeat

Premog

domači in inozemski za domače kurjave in industrijske vrste

Kovaški premog

divarniško plavčarski in plinski vrste

Brikete

Prometni zavod za premog d.d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15/I

Brez posebnega naznanila.

Potrži v globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanjem tužno vest, da je naš srčno ljubljeni soprog, oče, stari oče, stric in tast, gospod

JOSIP RUS

posestnik, gostilničar ter načelnik Posojilnice in hranilnice na Prevojah

dne 17. t. m. po mukopolnem trpljenju previden s tolažili svete vere v 80. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto 19. t. m. ob pol 10. dopoldne iz hiše žalosti na pokopališče v št. Vidu pri Lukovici.

V št. Vidu, dne 17. julija 1930.

MARIJA RUS, roj. STAJER, soproga; JOSIP, MAVRICIJ, VIKTOR, EDVARD, SREČKO, FRANC, sinovi; PAVLA, BERTA, IVANKA, hčerke in ostali sorodniki.

Brat

Tone Malej

Tvoja smrt je zadela Sokola I v dno duše. Sokolski Tabor je zavil v črnino. Bratje in sestre v solzah mislijo na svojega najbolj priljubljenega brata, umrlega v junakiški borbi v daljni zemlji za sokolske ideale, za čast naroda in države.

Za vedno te ohranimo v častnem spominu.

V Ljubljani, dne 17. julija 1930.

Uprava Sokola I

Upravni in nadzorstveni svet ter ravnateljstvo Zadrugne banke v Ljubljani naznanja tužno vest, da je velezaslužni in neumorni. delavni ustanovitelj in predsednik, gospod

Anton Kristan

minister na r., predsednik Zveze gosp. zadrug, itd. itd.

v četrtek, dne 17. t. m. ob 20. uri preminul.

Nenadomestljivega pokojnika spremimo k večnemu počitku v nedeljo, dne 20. julija 1930 ob 3. uri popoldne od njegovega doma, Miklošičeva cesta št. 13, na evangeljsko pokopališče.

Ohranimo mu trajno hvaležnost in časten spomin.

V Ljubljani, dne 18. julija 1930.